

A város a faluért

A Szegedi Nemzeti Színház a tanyákon és falukban fog előadást tartani

Antal Jánosné, a kultuszminisztérium művészeti osztályának vezetője értekezletet tartott Szegeden

Csütörtökön Szegedre érkezett Antal Jánosné, a kultuszminisztérium művészeti főosztályának vezetője, dr. Kardos László kultuszminisztériumi osztálytanácsos és Jákó Pál, a színházszervezet országos főtitkára. Délután Dénes Leó polgármesternél, a város kulturális életének vezetőivel tartottak megbeszélést. Both Béla, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója a színház terveiről adott tájékoztatást. Elmondotta, hogy

őszől kezdve a város környékén lévő tanyaközpontokba és a szegedkörnyéki falvakban színvonalas prózaelőadásokat, nagyobb helyeken pedig operákat is játszanak.

Komoly tájszínházat óhajtanak megvalósítani, hogy olyan emberekhez is eljuthassák a kultúrát, akiknek nem áll módjukban, hogy a napi munka után messziről bejőjenek Szegedre. A színház rendszeresen fog rendezni gyermekelőadásokat is, amelyeken népi mesejátékokat és a legjobb írók gyermekdarabjait mutatnak be. A népi kollégistákat és a SzEISz színiátszóit is bevonják az előadásokba. Rendezik az ifjúsági előadások kérdését is.

A polgármester támogatását igérte meg ehhez a tervhez, amelyet a kultuszminisztérium kiküldöttéi is helyeseltek. Későbbiek során tanyai színházvonalat is állítanak be.

A szegedi konzervatórium terveiről dr. Baranyi János igazgató számolt be és rámutatott arra, hogy

ma már a konzervatóriumba elsősorban a kis-pénzüi dolgozók gyermekei járnak.

Szükséges lenne a hangszerek, a felszerelés minél előbbi pótlása és a konzervatórium bővítése. Dr. Beretzk Péter a Dugonics Társaság működéséről dr. Erdődi József pedig a Tiszatájról tájékoztatta az értekezletet.

A minisztérium megbízottai segítő szándékukról biztosították a szegedi kulturális élet vezetőit és közölték, hogy ezeket a megbeszéléseket rendszeresíteni fogják.

Munkatársunk az értekezlet után beszélgetett Jákó Pállal, a színházszervezet főtitkárával, aki a következőket jelentette ki:

— Délelőtt megtekintettük a Szegedi Nemzeti Szín-

házat és véleményem szerint

jelenleg az egyetlen vidéki színház, amely olyan magas színvonalon áll, hogy érdemes komolyan foglalkozni vele a színházi

kultúra szempontjából.

A mai főpróbán szerzett tapasztalataim alapján nyugodtan állíthatom, hogy megütötte a budapesti színházak színvonalát is.

Elfogták „Pettyest“, a huszéves betörőt

Hódmezővásárhelyen ékszereket, aranyórát és ruhaneműt lopott

Szerdán a késő esti órákban a rendőrség központi ügyeletére előállították „Pettyest“, teljes nevén Tóth Béla Csaba, utca 5. szám alatti 20 éves szegedi alvilág ismert alakjáról azt hitte, hogy körözés alatt áll. Csak a rendőrségen derült ki, hogy legutóbb kapott egy évi börtönbüntetést májusban kitöltötte a Csillagban. Pettyes éppen bucsuzni akart, amikor az egyik nyomozónak feltűnt, hogy a fiú mutatóját csontig bevágta és még akkor is erősen vérzett. Faggatni kezdték Pettyest, aki

végül is megtörve mesélte el, hogy

Hódmezővásárhelyen fényes nappal betört egy lakásba. A villámhárítón mászott fel és amikor az ablakot betörte, akkor vágta el az ujját. Ékszereket, aranyórát és rengeteg ruhaneműt lopott, amelyeket azután Hódmezővásárhelyen és Makón adogatott el.

Pettyest ezután a szegedi rendőrség büntügyi osztálya őrizetbe vette és átadja a hódmezővásárhelyi rendőrségnek.

A műszaki értelmiség helye a dolgozók társadalmában

A forradalom után újraépülő Szovjetunióban is élénk érdeklődés kísért a műszaki értelmiség szerepét. Lenín a műszaki értelmiséggel foglalkozva azt hagyta nekünk örökül, hogy a műszaki értelmiséget, a jó szakembert meg kell becsülni, még akkor is, ha az nem párttag, mert egy jó szakember, ha tudását önzetlenül a közösség szolgálatába állítja, többet ér, mint egy párttag és biztosítani kell alkotómunkájának lehetőségeit, természetesen akkor, ha az illető csak az alkotómunkájának él. Lenínnek ezen megállapításai a műszakiak lelki világának felismerésén alap-
szanak.

Köztudomású, hogy a műszaki értelmiség a multban távollattartotta magát nemcsak a munkásmozgalomtól, de magától a politikától is. A politika nem nagyon érdekelte, ezt igen gyakran nyíltan ki is jelentette.

Helyi csoportunk életében is meg-megnyilvánult ez a jelenség, amelynek megjelenése igen hasonló ahhoz a különválasztáshoz, amely a gyakorlat és elmélet között fennáll a tudomány terén. Az egyes szak tudósok csak a saját területükön hajlandók és képesek dolgozni és a határterületek problémái csak abban az esetben érdeklik őket, ha kutatómunkájukban hasznukat vehetik.

A gyakorlati életben dolgozó műszaki ténykedésén azonban meglátszik, hogy van-e és

milyen a világnézete. Az előbb említett elszigetelődés nem egyéb a gyakorlati életben mozgó műszakinál, mint a kapitalista társadalom kifejezése. A kapitalista társadalom rendjében tapasztaljuk ezt az elszigetelődést, ahol belsejükben jól megszervezett iparvállalatok elszigetelten élnek egymástól és ezzel a közösség haladását gátolják. Óriási lépés ezen jelenség elhárítására az államosság. A műszaki értelmiség elsősorban materialista, mert munkáját nem tudja másként ellátni, ha nem ismeri az anyagot és annak törvényszerűségeit, mely maga is részese a természetnek és éppúgy rendelkezik törvényszerűséggel, mint maga a természet. Szükséges tehát, hogy az élettől el nem szakadt, jószándéku műszaki ember ismerje a társadalom törvényszerűségeit, ha jól meg akarja állni helyét az életben.

A mult társadalmi rendszerben csak az állhatott meg, aki elszakadt a fizikai munkásoktól. Ezért váltak oly gyakran a műszakiak a kapitalisták vak eszközeivé.

De aki a ma társadalmában felismeri a helyét, amely csak a fizikai dolgozók mellett lehet, az csak a haladást, a szocializmus megvalósításának a célját szolgálja.

Demokráciánk azért támogatja minden erejével a műszakiakat és tudósokat, mert azok építik a jövő felé vezető utat és viszont nyugodtak lehetünk afelől, hogy a mai társadalom szempontjainak megfelelő műszakinak megvan a maga helyes világnézete is. Minden műszakinak fel kell ismernie osztályhelyzetét.

— **Öngyilkosság.** Csütörtökön délután a Szentháromság-utca 50. számú házba hívták a mentőket, ahol Nyári Ferencné 36 éves asszony öngyilkossági szándékából nagyobbmennyiségű ismeretlen méregt ivott. Az öngyilkost sürgős állapotban a kórházba szállították.

Színház • Művészet

Az ész bajjal jár

Gribojedov viglálta a Szegedi Nemzeti Színházban

Bár csak nekünk is volna olyan írónk — sóhajtottunk fel — „Az ész bajjal jár“ bemutatója után —, aki olyan vídámán, művészién, meggyőzően, helyenként drámai erővel tudná kipellengérezni a színpadon a letűnt magyar korszak korlátolt, lefelé gögőss, felfelé meghunyászkodó „alázatos tisztellett“-jeit, mint azt Gribojedov, a nagy orosz szerző a saját két és fél évszázad előtti cári Oroszországgal teszi.

Forradalmár-e Csackij, Gribojedov darabjának hőse? — Nem, de eszes, éplekű és testű, olvasott ifjú, aki amikor a tizenkilencedik század legelején három éves nyugati tanulmányutjáról a felvilágosítás eszméivel megtelve Moszkvába hazatér, beleütközik az „uralkodó osztály“ mérhetetlen tudatlanságába, a főtisztviselőknek a maradiság fölött gondosan őrködő korlátoltságába, a kis talpnyaló karrierista romlottóságába, a cári nvalka tiszt feneketlen ostobaságába és mindabba a sötétségbe, amely az akkori Oroszországot jellemezte.

Csackij szókimondása, bíráló szelleme azonban talán nem vezetne összeütközésre és „Az ész nem járna bajjal“, ha nem jönne rá arra, hogy ideálja, az imádott Szofia mást szeret és ez a más éppen a legkívánabb, legjellemtebb karriervadász. Ez a csalódás azután annyi felhevíti az eddig csak csipkelődő fiatal embert, hogy most már csaknem a forradalmiság emelkedik és amikor otthagyja a leányt és vele együtt az őt bomlító agyának nyilvánító képmutató társaságot, dübörgő léptei már jelzik, hogy jönnie kell azoknak a forradalmaknak, amelyek ezt a társaságot elsöprik és a társadalmat gyökeresen megváltoztatják.

Gribojedov remekműve néhez, de szép feladatot a rendező számára. A színdarabban sok szereplőt mozgat, mind egyik más és más típus és ezeket a szerző csehovi zsenialitással egy-egy szóval, mozdulattal tökéletesen jellemzi. Emellett a darab alapfelfogása a könnyed líra és a szinte puskint magaslatra törő versek hibátlan elmondása ugyancsak a rendező kötelessége. De mindezen túl Gribojedov a lázadás apostola és darabjának hatása nem kis mértékben függ attól, hogy a haladásnak az elmaradottsággal, a világosságnak a sötétséggel való megmérkőzése, az igazság fölénye a hazugsággal szemben, az előadásból kitűnik-e.

Both Béla rendezése mindent visszaadja és írjuk külön javára: úgy húzza alá Csackij súlyos mondanivalóját, hogy azokból semmi semvész el és így örömet szerez a nézőtérnek a haladás minden hívének, viszont pörölyként hat mindazokra a ma is dörökre, akik visszaállozták a multat.

Mindez persze csak úgy sikerülhetett, hogy a Szegedi Nemzeti Színház nagy drámai együttesének minden tagja — az is, aki ezúttal csak egy mondathoz jutott — alázatosan állt a nagy orosz író szolgálatába és pontosan, méreklátóan követte a rendező elgondolásait. A darab főhőseinek, Csackijnak szerepében Besenyei Ferenc helyenként a fiatal Törzs Jenő magabiztos, készségeinek magaslatán jár és még modorosságából, hibáiból is kiűt az igazi tehetség. Ennél a szerepnél is nehezebb, ha nem is oly hálás, Farnuszové, a vezető állásban lévő állami tisztviselő. Ezt Bakos Gyula kifűnően

formálja meg. Ferencjószei gárdatisztnek is beillene Márki Géza bokaösszeütő Szkalozub ezredese. Kifogástalan produkció Kenessey Ferenc talpnyaló, gyáva Molcsalinja. Csackij tévelygő, majd mindenből kiábránduló Szoffját Horváth Jula játsza finoman, rokonszenvesen, nem egyszer a fiatal Somogyi Erzsébet üdeségére és kellemére emlékeztetve. Kemény Gizli Liza szofizólányja nem orosz és nem faluról városba hozott eselőd, egvéb-ként sikerült alakítás. Rajnai Eln néhány szavából is siftereg az igazi tehetség. De ugyanilyen elismeréssel írjuk le a kűnő epizódisták nevét: Hotli Éva, Gáfi Pál, Sugár Jenő, Kőműves Erzsébet, Tóth Bőke, Káldor Jenő, D. Nagy Erzsébet, Rajz János, Szatmári István és a többiek. A Nemzeti Színházról kölcsönkapott díszletek, amelyeket Háty K. László tervezett, az utolsó évek leg-sikerültebb színiadai dekorációja. A Hell-házaspár korhű jelmezei kifogástalanok.

Gribojedov robbanóskorú darabja vídámán, könnyedén találja meg az utat a néző-hallgató szívéhez. Hogy igaz-ságával elgondolkossassa és meggyőzze. Meggyőzze azt, akinek van esze és ne felejtse el: ma már nem az ész, hanem az esztelenség jár bajjal...

Enyed Károly

000

Nüvendékhangverseny.

Egyre nívósabb keretek között folynak a konzervatórium nűvendékhangversenyei. Pénteken délután az alsóbb osztályosok számoltak be egy évi munkájukról és megelégedéssel állapították meg, hogy a kis muzsikusok az átlagot messze meghaladó teljesítményükkel feltűnően jó eredményt mutattak fel. Az I., II. és III. gyakorlós zongoristák különösen kitűntek nagyszerű felkészültségükkel. Elsősorban Róza Marianna, Simkó Teréz, Antal Imre, Korányi Adám, továbbá Pavlovity Dóra, Argválna Dóna, Szekű Katalin, Kóffy Kornél, Pártos Erika, Hertz Helga, Somfal László és Veres Ilona. A kűfűnben képzett hegedűsök: Bánhidv Zoltán, Balog László, Madácsy László, továbbá Pornáczy László is minden elismerésre számoltak.

(x) Collegium Musicum hangversenysorozat utolsó hangversenye június 21-én este fél 9 órákor a Konzervatóriumban. Másorán a barokk kor zenéje. Részletek Prelogus Stabat Mater-ből, szolista Lőrenz Kornél operaénekes, a Nemzeti Színház tagja, a Nemzeti Színház tagjaiból alakított kamarazenekar és az intézeti női kar. Bach Kantáta, előadja Lőtzay György operaénekes, a Zenekonzervatórium tanára (kamarazenekar, végveskar). Tartini Viola da gamba, előadja Csuka Béla gordonkaművész, tanár. Vivaldi Concerto grosso (kamarazenekar). Vezényei Szatmári Géza karigazgató, tanár. A zenéileg nagye-lentőségű hangverseny íránt nagy érdeklődés nyilvánul. Jegyek 2 forinttól a Konzervatóriumban válthatók.

FINOM SZESZ gyümöcsellelésre

és minden egyéb célra kapható nagyban és kismennyben

Haracsi Mihály

szeszerkeskedő

Vadász-u. és Lechner-tér sarok

A jóvátétel csökkentéséért küldött köszöneteket a szovjet kormány tudomására hozták

A magyarországi szovjet nagykövetség címére az ország különböző részeiből ötszáznál több sürgöny és levél érkezett, amelyekben az ország dolgozói köszönetüket fejezik ki a szovjet generalisszimusznak a magyar jóvátételi kötelezettségek csökkentéséért. A szovjet

nagykövetség annak a lehetőségnek hiányában, hogy mindenkinél külön-külön válaszolhasson, fellelerte a Magyar Távirati Irodát, hogy közölje a saját és rádió útján, hogy minden beérkezett levelet és sürgönyt a szovjet kormány tudomására hozott.